

Rza Rzayev: “Bizim üçün Sadıqlıq ən önəmli dəyərdi”

- Rza bəy, öz imicinizi necə formalaşdırır və təqdim edirsiniz?

- Bununla xüsusi məşğul olmuram. Ruhsal halım müəyyən edir hər şeyi, məsələn, bəzən hər yerə eyni geyimlə, eyni görkəmlə gedirəm, bəzən həftələrlə üst geyimlərimi dəyişmirəm, dəyişiklik bəzən rahatsızedici, bəzənsə rahatladıcı olur. Yaradanın yaratdığı imici olduğu kimi qorumağa çalışıram, əlavələrə ehtiyac duymuram. Özümü heç nəyə və heç kimə uyğunlaşdırmıram.

- Özünüzü tanımaq nə zaman mümkün olur? İnsanlar nə zaman inanmırlar?

- Tanınmaq məqsədini olmayıb, bunun üçün çalışmamışam və bu yöndə hər hansı cəhdlər etmirəm. İnsanın tanınması üçün xüsusi vəziyyətlər lazımdır, onda tam kimlik üzə çıxır. Adi şəraitdə qorxmazlıqdan, cəsurluqdan danışmaq asandır və təsdiqlənməmiş vəziyyətdir. Amma kimsə qarşını kəsəndə, küçədə biri sataşanda və yaxud müharibə şəraitində insanın gizli potensialı üzə çıxır - kimisinin qorxmazlığı, kimisinin qorxaqlığı. Konkret deyək, - özümü tanımağa xüsusi vəziyyət olmayanda xüsusi vəziyyət yaratmağa cəhd göstərmirəm, tanınmamaq daha xoşdur. İnsanları inandırmağa çalışanda - inanmırlar. İnsanların çoxu özlərində olmayan nəyisə başqasında görəndə və ya özlərinin edə bilmədiklərini başqaları edəndə buna inanmırlar. Düşünürlər ki, başqaları bunu kiminsə dəstəyi ilə etdi. Yeni bizim milli psixologiyamızda olan “day-day” anlayışı ilə.

- Həyat prinsipiniz nədir?

- Prinsiplər ilə yaşamıram. Bu haqda heç düşünmürəm, qəbul et-

diyim və etmədiyim şeylər var, ağılım kəsəndən bunlar belli idi, seçimi nə vaxt etdiyimi bilmirəm, bunlar da zamanla dəyişə bilər. Bunlara dəyərlər desək daha uyğun olar. Baş verən və verməyən hadisələr prinsiplərimizi dəyişə bilər, dəyişə bilən şeyləri yadımda saxlamıram, dəyişən şeyləri həyatıma almıram və yaşamıram.

Bizim üçün Sadıqlıq ən önəmli dəyərdi və qazanılan deyil, ya zərfinə olur, ya da olmur. Əşyalara da sadıq qalmağa çalışıram və bu özümdən asılı deyil. 25 ildən çoxdur - metroya minirəmsə, 1991-ci ildə ilk dəfə istifadə etdiyim kimi - 2-ci vaqonun 2-ci qapısından minirəm. Son dövrlər özüm istəyərək bu adətimi bir neçə dəfə pozmuşam, görüm nə baş verir, heç nə baş verməyib, sadəcə - sonra narahat olmuşam ki, 25 ildir sağ-salamat gedib-gəldiyim vaqonu və qapını niyə dəyişdim. Hesab edirəm ki, belə şeylər insanda vermiş yaradır və xarakter formalaşdırır!

- Hadisələrə fərqli yanaşmaq lazımdır? Niyə?

- Həqiqət birmənalıdır, baş verən hadisə də birmənalıdır, onu çoxmənalı edən insanın dünyaya baxışı, dövləti və milli maraqları, biliyi və şəxsi maraqlarıdır. Eyni hadisəyə müxtəlif yanaşmanı yuxarıda söylədiyim “baxışlar” fərqlidir. Öncədən mövcud olan mövqe hadisələrə həqiqi baxışı dəyişir. Hadisələrə fərqli yanaşma olmasa, daha heç nə fərq etməz! Fərqlilikdir insanı dəyərli edən. Fərqlini bilən insan fərqli olmur, fərqlilik özünü bilməməkdir, bilməməkdir, yeni nə və kim olmağın fərqlini bilməmək. Belə də ifadə edə bilərik - bir şeyin nə olduğunu yox, nə olmadığını bilməkdir.

- Görünməyeni görünən etmək üçün nə etmək olar?

- Görünənlər həm də bizə görünməyənləri anladır və yaxud göstərir, dünyanın görünməyeni bugünün görünənini ola bilər. Görünməyənləri bizə tapmaqda bu günün görünənləri kömək edir. Çünki bugünün görünənlərində bugünün görünməyənləri də var ki, onları sabah görünən hala bu günün görünənləri ilə gətirəcəyik. Birbaşa görünməyən də var, özünü görə bilməsək də, yaratdıqları ilə görürük onu, varlığını hiss edirik, görünməyəni görünən edir onu. Görünmədən görünəndir - O.

- Fərsətlər necə yaranır? Özünüz üçün necə fərsətlər yaradırsınız?

- Fərsət gözləmirəm, fərsətçiləri də sevmirəm, hörmət etmirəm. Heç nəyin dalınca qaçmıram, qarşıma heç bir məqsəd qoymuram, baş ve-

rənlərə və verəcəklərə hazırlaşmıram, baş verən və verəcəklərə hazır kimi yəm, qərarı anında verirəm, həyatımın “ipi” öz əlimdə deyil, onu idarə etməyə çalışmıram, onsuz da istədiklərimiz olmur, yaşamaq istədiklərimizi yox, yaşamaq istəmədiklərimizi yaşayırıq.

- Görülən işin keyfiyyətini və hədəfə çatıb çatmadığınızı necə müəyyənləşdirirsiniz?

- Qarşıma hədəf qoymuram, daha çox prosesdən zövq alıram, nəinki nəticədən. Nəticə haqda düşünmürəm, proses vaxtı tam varlığımla işin içində oluram, öz əlimdə olmayan həyatı fəda etməklə məşğulam, belə deyək əlimdə olmayan həyatımın acığını əlimdə olandan çıxıram. Həyatı bildiyim kimi yox, bilmədiyim kimi yaşayıram, bilmədiklərimdən, yaşamadıqlarımdan zövq alıram - bildiklərimlə bilmədiklərimi tapanda, yaşadıklarımla yaşamadıqlarımı yaşayanda. Çoxumuz üzünü görməyi körpəsini bətnində daşıyan anaya bənzəyirik. Sabah nə baş verəcəyini bilmirik, amma bətnimizdə daşıyıq özünü görmədiyimiz sabahımızı ki, üzünü görək, görməyə qədər daha maraqlı olur, yaşanandan sonra pisli-yaxşılı sevirsen onu, övladın kimi, pis tərəfləri, ağırlı, yaralı tərəfləri daha çox bağlayır səni ona və yaşadığın günə, yeni səni daha çox yaşayanlar yaşadır, yaşanmayanlar yox.

- Qarşınızdakına necə təsir edirsiniz?

- Bunu bilmirəm və qarşımdakılara təsir etdiyimi də.

**Söhbətləşdi:
Cəfər Mənsimi**

